

#tingjegikkeforstår

- Fra hekseafbrændinger til Den Danske (super)Model

#tingjegikkeforstår

- Fra hekseafbrændinger til Den
Danske (super)Model

Pia Kaalund

© 2025 Pia Kaalund

Illustrationer: Karina Hellegaard Gudiksen

Coverdesign: Pia Kaalund

Forlag: RefleksionsZonen

1. udgave, 1. oplag 2025

ISBN: 9788740982213

Indhold

Forord	7
Liste over #tingjegikkeforstår	9
Del 1 Traditioner	13
Citronfromage eller risalamande	15
En flyvende mand med hvidt skæg og rødt tøj	19
Påskeharens æg	23
Heksen og Sankt Hans-bålet	27
Den døde kat i tøndén	33
Fra kærlighed til kolde kontanter	37
Er Halloween bare fastelavn på speed?	41
De lokkende varme hveder	45
Del 2 Menneskets psykologi og adfærd	47
De "kødædende" veganere	49
Nååå, stod du også i kø?	53
Min er hurtigere end din (måske)	57
Den lille Rødhætte og ulven	63
Kat på afveje	71
Meningsmareridtet	75
Den selvbestaltede politimand (eller kvinde)	79
Kiggekø	83
Donald Trump og hans kumpaner	87
Del 3 Singlelivet	91
Forelsket i en seriemorder	93
Dating	97
Rejs alene – men betal dobbelt	101

Giv singler de bedste pladser	107
Den gifte mands tag-selv-bord	111
Del 4 Samfund	115
Den Danske Model er ikke Sofie Lassen-Kahlke	117
Sagde du 8 kr. i timen?	121
Når chefen er på valgplakaten	125
Janteloven lever	129
Er børn en menneskeret?	135
Reklamer for ruin!	139
Den store frihed til at vælge (eller...?)	145
Grønt Guld eller Grøn Illusion?	149
Offentlig transport	153
Del 5 Afslutning	159
Hva' så nu?	161
Kildehenvisninger	165

Forord

Ideen til denne bog opstod, fordi jeg i det meste af mit voksenliv har sagt: *"Der kan skrives tykke bøger om det, jeg ikke forstår."* Hver gang jeg stødte på noget, der ikke gav mening for mig, kastede jeg den sætning ud i verden – måske i håb om, at nogen ville give mig et svar. Men en dag skete der noget nyt. Flere mennesker omkring mig begyndte at sige: *"Hvis du skriver den bog, så vil jeg have et kapitel i den!"* Det var her, ideen for alvor tog form i mit hoved.

Jeg startede en Facebook-side, hvor jeg skrev et opslag om noget, jeg undrede mig over. Det kunne være små, hverdagsting eller store, samfundsmæssige spørgsmål. Flere brugte kommentarfeltet til deres tanker, perspektiver og egne forundringer, og det gik op for mig, at jeg ikke er den eneste, der deler samme nysgerrighed.

Denne bog er et produkt af den undren – en rejse gennem spørgsmål om alt fra traditioner over menneskets psykologi og adfærd og singlelivet for at slutte ved samfundet.

For at gøre det let for dig som læser, har jeg lavet en liste med alle de ting her i bogen, som jeg ikke forstår, og jeg har undervejs også sat #tingjegikkeforstår ind, så du ikke kommer i tvivl.

Jeg har stadig ikke fundet alle svarene, men jeg har samlet en række refleksioner, fakta og perspektiver, der – forhåbentlig – vil vække endnu mere nysgerrighed hos dig som læser, og i fodnoterne kan du finde henvisninger til, hvor du kan læse mere. Og måske vil du endda opdage, at du selv kunne have skrevet et kapitel.

God læselyst!

Liste over #tingjegikkeforstår

1. Hvordan kan man få sig selv til at servere citronfromage juleaften?
2. Hvornår er ønskesedlerne egentligt blevet til bestillingslister?
3. Hvordan kan man få sig selv til at bilde små uskyldige intetanende børn ind, at julemanden findes?
4. Hvordan pokker kan børn tro på, at Påskeharen lægger påskeæg?
5. Hvorfor skulle vi absolut smide en heks på toppen af bålet?
6. Hvorfor kalde det at slå *katten* af tønden, når der ikke er nogen kat i?
7. Jeg har *aldrig* forstået pointen i at banke folk med en dusk birkegrene for at sikre frugtbarhed?
8. Hvorfor skal vi have en fast dato, hvor vi pludselig vælter os i blomster og chokolade for at fejre vores forældre?
9. Hvordan gik vi fra en ærbødig, kirkelig Allehelgensdag til at plastre vores haver til med gravsten af flamingo og skrigende hekse, der er viklet ind i vores postkasser?
10. Jeg forstår simpelthen ikke konceptet med bollen?
11. Hvorfor skal de have mad, der ligner kød?
12. Hvorfor viser man ikke hensyn til andre, når der står 200 mennesker i bidende kulde og venter?
13. Hvordan kan det give mening for et nogenlunde rationelt tænkende menneske, at vedkommende skal overhale en tilsvarende sløv tønstung skildpadde op ad en bakke i myldretiden?
14. Hvorfor kan ulven ikke bare få lov til at være en del af den danske natur, som den var for 200 år siden?

15. Hvorfor mener katteejere, at loven ikke gælder for dem?
16. Hvorfor kan folk, der ikke er blevet spurgt om deres mening, ikke bare holde deres mund, hvis de ikke har noget positivt at sige?
17. Hvorfor i alverden har Per Betjent så travlt med, hvordan andre bilister kører, så han er nødt til at være – ja Per Betjent?
18. Hvad er det, som er så interessant ved andre menneskers ulykke, at du absolut skal sagtne farten så meget, at du nærmest holder stille for at glo på den?
19. Hvordan pokker er der mennesker, der kan stemme på Donald Trump, Putin eller en af de andre psykopater?
20. Hvordan kan kvinder blive forelsket i og gift med en dømt seriemorder?
21. Hvordan kan en mand tro, at det er helt i orden at spørge en helt og aldeles fremmed kvinde om hendes seksuelle præferencer?
22. Skal jeg virkelig betale ekstra for at have et værelse alene, når hele konceptet er, at vi alle rejser alene?
23. Hvorfor skal alting foregå på de ekstrovertes præmisser?
24. Hvorfor skal man som single altid placeres ved børnebordet eller sammen med de gamle tanter til fester?
25. Hvordan kan gifte mænd have den forestilling, at enhver single kvinde er til for at tilfredsstille deres behov for et smut væk fra konen i joggingbukser og sutsko?
26. Hvis vi virkelig er et videnssamfund, skulle det vel ikke være nødvendigt at køre en landsdækkende reklamekampagne for at oplyse folk om fundamentet for vores arbejdsmarked?

27. Hvordan kan vi uddanne unge mennesker til at være selvforsøgende skattebetalende samfundsborgere uden at fortælle dem om løn og ansættelsesforhold?
28. Hvordan kan man uddanne folk til at arbejde i det offentlige uden at forklare dem, hvem deres arbejdsgiver er, og hvordan de selv kan få indflydelse?
29. Hvis vi alle er enige om, at Janteloven skal dø, hvorfor trækker vi så ikke bare stikket?
30. Hvorfor er det kun adoptionsforældre, der skal igennem den store forældreegnetheds-eksamen?
31. Hvordan kan det være at det er lovligt at reklamere for spilindustrien, når så mange mennesker bliver ludomaner?
32. Hvorfor kan selskaberne ikke bare have en enhedspris pr. kanal?
33. Kan vi ikke bare blive enige om, at det er bedre for klimaet at køre elbil end ikke at gøre noget?
34. Hvordan giver det mening at hæve priser på offentlig transport eller helt at nedlægge busruter, når vi nu skal være mere klimavenlige?

Del 1

Traditioner

Citronfromage eller risalamande

For mange år siden var jeg til juleaften hos noget familie, og jeg fik et chok, der nærmest kunne have sendt mig direkte i en julepsykose. Tænk dig – de serverede citronfromage med mandler i! Citronfromage! Som om risalamande ikke var den eneste sande juledessertkonge!

Hvordan kan man få sig selv til at servere citronfromage juleaften?

#tingjegikkeforstår1

Bevares, vi kunne også vælge risalamande, men skaden var sket – det var ren blasfemi, og mit julehjerte blødte.

Julens traditionerne har altid været en rodet omgang – en slags historisk sammenskuds-julefrokost med alt fra vikinger til kristne missionærer og et drys af 1800-tallets borgerskab.

Før kristendommen gjorde sit indtog, fejrede vikingerne solhverv med jól. En fest, hvor man ofrede til guderne – især Odin – og så ellers, hvor man bare guffede gris, skyllede det hele ned med mjød og sang lystigt (formentlig indtil de væltede omkuld)¹.

Så kom Harald Blåtand i 965 og sagde: "*Fint nok med mjøden, men hvad nu hvis vi blandede lidt Jesus ind i det også?*" Ogsådan blev julen pludselig kristen – men de hedenske traditioner slap vi selvfølgelig ikke helt.

¹Kilde: (Vikingskibsmuseet, 2025)

I middelalderen begyndte folk at gå i kirke og mindes Jesu fødsel d. 24. og 25. december, men ellers var julen stadig en tid med fråseri, hvor de rige holdte store gilder og drak hjemmebrygget øl i lange baner. På den tid sluttede julen først ved helligtrekonger den 6. januar – for hvorfor stoppe festen, når der stadig var øl tilbage? Samtidig begyndte man så småt at give gaver, dog mest til de fattige og tjenestefolkene. Det udviklede sig op igennem tid til, at børn og familie også skulle have gaver – en skik vi stadigt døjer med den dag i dag. Altså *døjer*, hvis man ikke er til det hæsblæsende julerace med ”bestillingslister”, som nogen gør det til.

Og hvornår er ønskesedlerne egentligt blevet til bestillingslister?

#tingjegikkeforstår²

I 1800-tallet begyndte julen for alvor at ligne den, som vi kender i dag. Det første juletræ blev tændt i 1808 af familien Lehmann i København. Det var det fine borgerskabsfolk, der startede en trend, som spredte sig hurtigere end en nisse på sukkerchok. Juleaften blev den store dag med fest, sang og gaver. Nisserne blev en fast del af julehistorierne – ikke som ondskabsfulde små væsner, men som små drilske typer, der stjal risengrøden².

²Kilde: (Fællesråd, Dansk Historisk, 2025)

Og så tilbage til julemaden – en sag så vigtig, at der burde være en lov mod at ændre den.

Oprindeligt bestod menuen juleaften af klipfisk (og det kunne så være det, vi var endt ud med!), mens juledag bød på overdådigt sulefad med flæsk, sylte, skinke og pølser serveret med grønlangkål eller stuvet hvidkål.

Først i midten af 1800-tallet fandt nogen ud af, at det ville være et ret genialt koncept, at julemiddagen bestod af gåse-, ande- eller flæskesteg med æbler og svesker, sovs, kartofler og rødkål³.

Ognår vi nu er ved julemadstraditioner – risengrøden har altid været en klassiker til jul, og 1900-tallet blev den forfremmet til risalamande. Men ingen steder i historiebøgerne står der noget om citronfromage!

Jeg siger det bare.

Det gør os ikke klogere på ønskesedler og bestillingslister.

Da jeg var barn, sad vi unger troligt med reklamerne for legetøj i december og krydsede lystigt af ved de ting, som vi virkelig godt kunne tænke os – velvidende, at det langt fra var sikkert, at vi fik den smukke Barbie-dukke i stedet for den praktiske uld-sweater.

Børn krydser sikkert stadigt af i legetøjskatalogerne, men de er så vant til at få, hvad de peger på, at det er med sure mine, de går i seng juleaften, hvis ikke de har fået den højtønskede Lego-model til 3.000 kr., og da forældrene ikke vil ødelægge julefreden, så får lille Peter selvfølgelig sit ønske opfyldt,

³ Kilde: (Skaarup & Boyhus, 2025)

selvom det måske betyder, at far og mor skal betale urimelig høje renter på det forbrugslån, som de tog i forbindelse med julegave-indkøbene.

Og det groteske er, at næste år er Lego-modellen ikke længere interessant, så der ønsker knap-så-lille Peter sig en ny dims til et tilsvarende svimlende beløb – altså skruen uden ende.

Måske skulle mor og far i stedet bruge pengene til samtaler hos en psykolog, hvor de kunne lære ordet NEJ og at håndtere sure børn og konflikter.